

UANMELDT PÆDAGOGISK TILSYN 2023

KRUDTHUSET, JUNI 2023

Indholdsfortegnelse

UANMELDT PÆDAGOGISK TILSYN 2023	0
KRUDTHUSET, JUNI 2023	0
1 INTRODUKTION	2
2 STRUKTUREL KVALITET	3
2.1 Normering og gruppestørrelse og -organisering.....	3
2.2 Fysiske omgivelser - indendørs og udendørs	3
2.3 Uddannelse, efteruddannelse og personalestabilitet	4
2.4 Den styrkede pædagogiske læreplan	5
2.5 Politisk prioriterede indsatser.....	5
3 PROCESKVALITET	6
3.1 Relationer, Børneperspektivet og Børn i udsatte positioner	6
Lege - og aktivitetsmuligheder	7
3.2 Forældresamarbejde.....	7
4 RESULTATKVALITET	8
4.1 Det pædagogiske arbejde med sprogudvikling og de sproglige læringsmiljøer	8
4.2 Overgange	8
5 SAMMENFATNING	9
5.1 Opsummering af punkter til videreudvikling	9
6 Deltagere ved tilsynet	10

1 INTRODUKTION

Det pædagogiske tilsyn tager udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i Den styrkede pædagogiske læreplan. Formålet med det pædagogiske tilsyn er at:

- sikre, at alle dagtilbud lever op til det ansvar, de har ifølge lovgivningen, samt til de kommunale rammer og prioriterede indsatser.
- kvalificere og udvikle den pædagogiske praksis ved at skabe rum for refleksion over kvaliteten af læringsmiljøerne i dagtilbuddene, som har afgørende betydning for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- indsamle viden om den pædagogiske praksis på tværs af dagtilbuddene med henblik på kvalitetsudvikling af hele dagtilbudsområdet.

Tilsynet bygger på data, observationer og dialog omkring tre kvalitetsparametre, der kendetegner kvalitet i dagtilbud – strukturel, proces og resultat kvalitet:

Strukturel kvalitet omhandler de forhold, den pædagogiske praksis arbejder indenfor. Det kunne fx være fysiske rammer, normering og uddannelse af personalet.

Proceskvalitet handler om den pædagogiske kvalitet, herunder interaktioner mellem børn og voksne og børns sociale og emotionelle udvikling gennem leg og aktiviteter.

Resultatkvalitet handler om, hvorvidt børnene bliver skoleparate og udvikler f.eks. sproglige kompetencer af at gå i dagtilbud. Strukturel kvalitet og proceskvalitet er i høj grad en forudsætning for resultatkvalitet, men man kan også til en vis grad arbejde målrettet med resultatkvalitet.

Det pædagogiske tilsyn trækker på forskning i, hvad der kendetegner kvalitet i dagtilbud (EVA, 2018) og KIDS, som er et redskab til vurdering og udvikling af kvalitet i dagtilbud (Ringsmose og Kragh-Müller, 2015)

Tilsynsrapporten fungerer som materiale for tilbagemelding af tilsynsbesøget og det afsluttende dialogmøde mellem dagtilbuddet og tilsynsførende. Rapporten rummer konkrete vurderinger og anbefalinger, for dermed at kunne bidrage til det videre arbejde med udviklingen af pædagogisk kvalitet i det pågældende dagtilbud.

Tilsynet sonderer mellem udviklingsmuligheder, anbefalinger og skærpede forhold. Ved en udviklingsmulighed peger tilsynet på potentiale, som der kan arbejdes videre med, hvis dagtilbuddet har fokus her. Ved en anbefaling råder tilsynet til, at der arbejdes videre med punktet. Der kan også peges på skærpede forhold, hvis der ikke leves op til lovgivning eller politisk beslutning. I sidste tilfælde vil der ikke være tale om anbefalinger, men udviklingskrav.

I Solrød Kommune ligger tilsynsopgaven i Sekretariat for Læring & Udvikling. Krav til det pædagogiske tilsyn med dagtilbud er fastsat i dagtilbudslovens § 5.

2 STRUKTUREL KVALITET

Strukturel kvalitet kan forstås som de rammer og forhold, som den pædagogiske praksis arbejder inden for og er påvirket af økonomi, organisering, ledelse mm. i dagtilbuddet.

2.1 Normering og gruppestørrelse og -organisering

Normering og gruppestørrelse behandles ofte sammen i forskningen i dagtilbud på området. Med normering menes her forholdet mellem antal voksne og børn.

Gruppestørrelse er organiseringen af børnene inden for en given normering og kan både omhandle fx antal børn på en stue, antal børn i en specifik aldersgruppe eller gruppesammensætningen i forbindelse med aktiviteter.

I henhold til bekendtgørelsen om minimumsnormeringer opgøres normeringen i daginstitutioner som forholdet mellem antallet af indskrevne børn og antallet af pædagogisk personale. Normeringen opgøres som et årligt gennemsnit på kommuneniveau¹.

Overordnet vurdering af normering, gruppestørrelse og -organisering i Krudthuset

I Solrød Kommune er den gennemsnitlige normering for børnehave (3-5 årige) 5,9 børn til 1 voksen og 2,9 børn til 1 voksen i vuggestue (0-2 årige).

Leder bemærker, at den kommunale gennemsnits beregning for normering ikke er det faktiske billede på normeringen i daginstitutionerne i Solrød.

Leder bemærker, at der arbejdes ud fra en tydelig organisering ift. gruppestørrelser og fællesskaber. Vuggestuen er organiseret i to grupper, der har hver sin stue. Børnehaven er organiseret i mindre "klubber" af ca. 10 børn, med en fast tilknyttet medarbejder. I klubtiden er barnet sammen med jævnaldrende, og tiden tilrettelægges både med voksen-igangsatte aktiviteter og efter barnets frie valg, samt måltider. Når der ikke er klubtid er krudthuset børnehaven organiseret efter et "åben plan" princip, hvor institutionens værksteder er åbne og giver mulighed for at engagere sig i de aktiviteter og lege, der optager dem. I den øvrige tid er Krudthuset struktureret efter "åben plan" princippet, der betyder, at de har en række værksteder, der tilbyder barnet forskellige muligheder for aktivitet og leg.

Under tilsynsbesøget blev der observeret under 20 børn per gruppe i børnehaven og 12 børn per gruppe i vuggestuen. Der er observeret en fin balance i det pædagogiske personales fordeling i forhold til gruppestørrelse og antal børn.

2.2 Fysiske omgivelser - indendørs og udendørs

Dagtilbuddets fysiske rammer defineres af dets inde- og udemiljø, dvs. bygninger, indretning af indendørs og udendørs rum, interiør samt genstande, legetøj og legeredskaber. Dagtilbuddets fysiske rammer tænkes ofte, som en given og statisk størrelse, men megen forskning peger på de fysiske

---

¹ Når normeringen i vuggestue er under eller lig 3 børn pr. pædagogisk personale og normeringen i børnehaven er under eller lig 6 børn pr. pædagogisk personale i gennemsnit overholder kommunen lovkravet (lovkravet er først gældende fra den 1. januar 2024). Er normeringen højere end henholdsvis 3 og 6 børn pr. pædagogisk personale, er der for mange børn pr. pædagogisk personale i kommunen i forhold til lovkravet om minimumsnormeringer i 2024.

Pædagogisk personale i normeringsopgørelsen omfatter følgende: Pædagoger, Pædagogiske assistenter, Pædagogmedhjælpere, Pædagogiske ledere, Pædagogstuderende, Pædagogiske assistentelever. Under betegnelsen pædagogisk personale indgår også: Vikarer for pædagogisk personale, samt Pædagogisk personale, som varetager forskellige støttefunktioner i relation til børnene i daginstitutioner. Herved forstås fx støttepædagoger, ressourcepædagoger og lignende. Opgørelsen omfatter altså personale, som helt eller delvist har pædagogiske opgaver i relation til børnene.

rammer som en dynamisk størrelse, dvs. rammer, der ændrer sig eller skifter mellem at fungere som ramme for forskellige aktiviteter. Flere studier belyser, hvorledes de fysiske rammer bliver en betydningsfuld strukturel faktor for kvalitet i dagtilbud, og hvordan tilrettelæggelsen af disse kan anvendes aktivt til at strukturere praksis og børns aktiviteter.

Med afsæt i ovenstående viden har tilsynet fokus på, hvordan institutionen er indrettet og de muligheder, indretningen giver for børnenes trivsel, udvikling, leg og læring.

Overordnet vurdering af fysiske rammer i Krudthuset

Børnehaven, indendørs: Den fysiske indretning i børnehaven giver gode betingelser for fysisk udfoldelse og fordybelse. Børnehavens stuer er funktionsopdelt med en række værksteder, der tilbyder børnene forskellige muligheder for aktivitet og leg. Børnenes produkter og materialer er hængt op, og rummene indbyder til leg og aktivitet. Der er indrettet i børnehøjde, så det er tydeligt for børnene, hvad man kan og må hvor. Der er rum i rummene, som indbyder til leg og aktivitet i forskellig tempo og som giver gode betingelser for leg uden at blive forstyrret af andre. Børnehaven råder over en række forskellige værksteder, bl.a. en legestue med konstruktionslegetøj, tegne- og kreativt værksted, tumlerum, dukke- og køkkenkrog og træværksted.

Vuggestuen, indendørs: Vuggestuen består af 2 stuer, et soverum og en fordelingsgang. Vuggestuens legetøj og materialer fremstår intakte og i børnehøjde. Børnenes produkter er hængt op og nogle materialer og legetøj er tilgængeligt og i børnehøjde. Det er observeret, at der er gjort klar til dagen, eksempelvis gennem tematiserede legestationer ved bordene på en af stuerne.

Udviklingsmulighed, børnehaven: Det kan overvejes at benytte symboler til skabene eller rum, for at styrke tilgængeligheden af legetøjet og understøtte børnenes blik for de legemuligheder, der er i de forskellige rum, så det er synligt for alle børn, hvor man fx kan finde udklædningstøj eller lignende.

Anbefaling, vuggestuen: Det anbefales, at der indrettes tydeligere tematiserede legeområder på stuerne, så det bliver tydeligt for børnene hvad de kan og må hvor, samt at den visuelle støtte i form af billeder, tegn mv. benyttes, for at understøtte barnets handlemuligheder i den frie leg på stuen.

Udendørs: Legepladsen er indbydende og giver gode muligheder for fysisk udfoldelse og leg. Legepladsen er fælles for børnehaven og vuggestuen. Der er mulighed for at dele sig op i afgrænsede aldersrelevante legeområder på hhv. den ene og den anden side af huset. Legepladsen består bl.a. af sansegynge, sandkasse, klatrestativ/motorikbane, rutsjebane, legehuse, bålområde og et "skov" område med bakker og træer.

2.3 Uddannelse, efteruddannelse og personalestabilitet

Pædagogiske kompetencer er vigtige for kvaliteten i dagtilbuddene. Forskning viser, at kvaliteten af dagtilbud har stor betydning for børns udvikling (EVA, 2017). Uddannet pædagogisk personale er en vigtig kvalitetsfaktor, idet uddannelsesniveaet har positiv betydning for bl.a. kvaliteten af de samspil og relationer, som børnene får mulighed for at indgå i, og for børnenes kognitive og sociale udvikling.

Overordnet vurdering af uddannelse, efteruddannelse og personalestabilitet

Solrød Kommune har en målsætning om, at 60% af personalet i daginstitutionerne er pædagoguddannet. Andelen af pædagoguddannede i Krudthuset er pr. april 2023 50 %.

Der er tilknyttet 2-3 faste vikarer i krudthuset, for at sikre genkendelighed over for børnegruppen, samt stabilitet i samarbejdsrelationerne iblandt personalegruppen.

Krudthuset har 2 sprogansvarlige og 2 faglige fyrtårne, fordelt på henholdsvis vuggestue og børnehaven. Leder bemærker, at man bevidst bruger personalemøderne til at skabe pædagogiske refleksioner over pædagogisk praksis og læreplanerne med afsæt i konkrete situationer, som måltider, garderoben, morgensituationen mv.

Leder bemærker, at der generelt er et lavt sygefravær og et godt sammenhold i personalegruppen.

2.4 Den styrkede pædagogiske læreplan

Den styrkede læreplan er et fælles pædagogisk værdigrundlag for alle dagtilbud med dertilhørende læreplanstemaer. Det er lovbestemt, at alle dagtilbud skal have en læreplan, og at den skal evalueres hvert andet år.

Leder bemærker, at de aktivt arbejder med læreplanen, og at den anvendes som redskab til refleksion over pædagogiske aktiviteter og praksis på personalemøder, hvor man gør brug af den blå blomst i læreplanen, som afsæt for dialog og refleksion. Yderligere bemærker leder, at den styrkede læreplan er praksisrettet og jordnær, med henblik på at være et brugbart redskab i tilrettelæggelsen af den pædagogiske praksis i hverdagen.

2.5 Politisk prioriterede indsatser

I dialogmødet har tilsynsførende og ledelsen en drøftelse af dagtilbuddets arbejde med politisk prioriterede indsatser.

Leder bemærker, at de sprogansvarlige medarbejdere undergår uddannelse i Nebula, som omhandler børns sprogtiltagelse og udvikling på 0-6 årsområdet, samt at de sprogansvarlige bringer viden herfra ud i personalegruppen.

Leder bemærker, at overgangsarbejdet er en del af arbejdet med de 4 karaktertræk, hvor der arbejdes med karaktertrækkene og dannelse i bredeste forstand, med blik for fællesskaber og barnets udvikling.

3 PROCESKVALITET

Proceskvalitet er udtryk for den kvalitet, der findes i det pædagogiske arbejde, og som opstår bl.a. i relationer mellem børn og voksne og gennem læringsmiljøets stimulering af børns sprog og generelle kompetenceudvikling. Proceskvalitet omfatter også kvaliteten af de pædagogiske kompetencer, herunder interaktion med børn i forbindelse med leg og læring.

Som redskab til at vurdere proceskvaliteten benyttes KIDS, som er et redskab til at vurdere den pædagogiske kvalitet i børnenes lærings- og udviklingsmuligheder i det pædagogiske miljø i dagtilbuddet. KIDS tager udgangspunkt i forskning om pædagogisk kvalitet og udviklingspsykologisk viden om, hvordan børn lærer og udvikler sig.

3.1 Relationer, Børneperspektivet og Børn i udsatte positioner

Relationer mellem barnet og de omgivende voksne samt relationen børn imellem har grundlæggende betydning for barnets udvikling. Det fremgår af forskning og af udviklingspsykologisk viden, at en udviklingsfremmende relation mellem det pædagogiske personale og børnene, en god relation mellem det pædagogiske personale og forældrene og endelig gode relationer børnene imellem er væsentlige indikatorer på god pædagogisk kvalitet.

I Danmark har vi en lovgivning, der slår fast, at børns oplevelser skal inddrages i arbejdet med at skabe et godt pædagogisk læringsmiljø. Ifølge forskning konkluderes det at kvaliteten i dagtilbuddet hænger tæt sammen med de voksnes evne til at inddrage børnene og deres perspektiver i hverdagen.

Overordnet vurdering af det pædagogiske arbejde med relationer, børneperspektivet og børn i udsatte positioner i Krudthuset

Det pædagogiske personale er i høj grad opmærksomme på børnene. Samværet bærer præg af interesse og engagement. Det fremgår klart, at personalet kender hvert enkelt barn, som en lille person og forholder sig til det enkelte barn. Det er tydeligt at personalet tager afsæt i barnets perspektiv, og de er i høj grad gode til at følge børnenes spor, både i planlagte aktiviteter, leg og i det generelle samspil i barn-voksen relationen.

Personalet observeres, som gode forbilleder for børnene, er troværdige og taler venligt og i god tone til børnene.

Det er observeret at personalet er gode til at forebygge og eksternalisere uhensigtsmæssig adfærd, herunder at personalet udfolder børnenes samtaler og uenigheder gennem brug af spejling og mentalisering, så børnene opfordres til at indtage andres perspektiver.

Det er observeret, at det pædagogiske personale i høj grad støtter og er opmærksom på børnenes indbyrdes relationer og venskaber. Det er observeret, at personalet italesætter præmisser for at indgå i sociale samspil, hvilket udvider og styrker børnenes sociale kompetencer og evne til at indgå i børnefællesskabet.

Udviklingsmulighed, vuggestuen: Man kan med fordel overveje hvordan man er opmærksom på, og har øje for, "de stille" børn og deres deltagelse i fællesskabet.

Leder gør i tilsynsdialogen opmærksom på, at man løbende har et generelt fokus på børnenes deltagelsesmuligheder i de forskellige kontekster.

Lege - og aktivitetsmuligheder

For at kunne udvikle sig har børn brug for, at lege med andre børn og blive mødt af nærværende voksne. Der skal være tilbud om aktiviteter og gode lege- og læringsmuligheder i institutionerne. Noget at være sammen om i et fælles tredje. Børn lærer og udvikler sig gennem leg med hinanden og gennem aktiviteter, der tager udgangspunkt i barnets interesser, alder og udvikling sammen med andre børn og med voksne. Hvordan voksne kommunikerer og interagerer med børn i samspil fra den helt tidlige barndom og med de fysiske læringsmiljøer, er essentielt for børns læring og udvikling.

Overordnet vurdering af lege- og aktivitetsmuligheder i Krudthuset

Personalet skaber gode vilkår for legen, så børnene indgår i gode og berigende legeoplevelser med hinanden. Personalet er opmærksomme på at mindske forstyrrelser omkring den børneinitieret leg og børnene har mulighed for længerevarende leg uden at blive afbrudt.

De planlagte aktiviteter foregår i mindre læringsmiljøer med en god fordeling af personalet. Der er observeret en fælles samling i børnehaven, hvor personale og børns deltagelse i høj grad bærer præg af engagement og interesse for fællesskabet og det fælles tredje.

Det er ofte observeret, at børnene har mulighed for at vælge mellem at deltage i de vokseninitierede aktiviteter eller at engagere sig i noget andet.

Materialer og legetøj er velholdte og der er adgang til forskellige legeformer.

3.2 Forældresamarbejde

Et velfungerende forældresamarbejde forudsætter gode relationer mellem forældrene og det pædagogiske personale. Et godt samspil mellem dagligdagen derhjemme og dagligdagen i dagtilbuddet bidrager til at skabe et dagtilbud af højere kvalitet, hvor der er et godt læringsmiljø, og hvor børnene trives og er glade for at være.

Overordnet vurdering af forældresamarbejdet i Krudthuset

Under tilsynsbesøget blev det observeret, at personalet har en fin opmærksomhed på børn og forældre ved aflevering og tilsynsførende fik indtryk af, at forældresamarbejdet i disse situationer bærer præg af nærvær og ro, hvor fokus var på barnets overgang.

Leder bemærker, at Krudthuset er organiseret med en institutionsbestyrelse og en forældrebestyrelse. Som repræsentant er man valgt for 4 år ad gangen i institutionsbestyrelsen og 2 år i forældrebestyrelsen.

Leder bemærker, at forældresamarbejdet fungerer godt og at der fra start skabes en tydelig forventningsafstemning omkring forældresamarbejdet og forventninger til forældrene i forbindelse med opskrivning/opstart.

Leder bemærker, at intranettet bruges som kommunikationskanal, herunder beskeder til forældre med pædagogiske refleksioner over aktuelle aktiviteter.

Leder bemærker, at man har tilrettelagt forældremøder som forældreworkshops, hvor fokus bl.a. har været på robusthed med blik for det pædagogiske arbejde og forældrenes handlemuligheder.

4 RESULTATKVALITET

Resultat kvalitet omhandler børnenes udbytte ved at gå i dagtilbud, både her og nu og på længere sigt. Det gælder børns trivsel, læring og udvikling – kognitivt, socialt og motorisk.

4.1 Det pædagogiske arbejde med sprogudvikling og de sproglige læringsmiljøer

Børn udvikler deres kommunikation og sprog i nære relationer med deres forældre, i fællesskaber med andre børn og i samspil med det pædagogiske personale. Børns kommunikation og sprog har afgørende betydning for en række forhold. Det giver dem mulighed for at udtrykke sig, danne relationer, indgå i fællesskaber og indsamle viden – og på længere sigt har det betydning for, hvordan de klarer sig i skolen og i livet (EVA, 2019).

Overordnet vurdering af det pædagogiske arbejde med sprog og kommunikation i Krudthuset

De fysiske omgivelser giver gode betingelser for kommunikation. Der observeres generelt dialog og samtaler mellem børnene og personalet og samtalerne har "flere led", hvor der stilles spørgsmål og gives svar, både af barn og voksen. Det er gennemgående at personalet opfordrer børnene til dialog, og der er observeret forskellige planlagte og ikke planlagte sprogstimulerende indsatser.

Det er ofte observeret, at personalet sætter ord på egen og børnenes handlinger, hvilket understøtter den sproglige udvikling. Der er placeret spil og andre sprogstimulerende materialer i børnehøjde i børnehaven.

Udviklingsmulighed: Man kan med fordel styrke de fysiske sprog miljøer på stuerne i vuggestuen og børnehaven. Man kan lade sig inspirere af Nebulas modul 1, nr. 4 og 5, som handler om indretning af de fysiske sprog miljøer.

4.2 Overgange

Vi ved fra forskning, at overgange kan være en sårbar tid for børn. Tilsynet har fokus på dagtilbuddets overgangsarbejde fra vuggestuestart til børnehave og videre over i skolen. Ligeledes har tilsynsførende fokus på overgangen i afleverings – og hentesituationer ved tilsynsbesøget.

Forskning viser, at de voksnes fokus på det enkelte barns dannelse, færdigheder og behov er afgørende for, at børn oplever gode overgange. Det betyder, at fagprofessionelle skal have fokus på børnenes perspektiver, som kan hjælpe til at understøtte børnenes interesse og motivation for overgange (Den gode overgang, 2020).

Overordnet vurdering af arbejdet med overgange i Krudthuset

Under tilsynsbesøget blev det observeret, at personalet har en fin opmærksomhed på børn og forældre ved aflevering, og tilsynsførende fik indtryk af, at forældresamarbejdet i disse situationer bar præg af nærvær og ro, hvor fokus var på barnets overgang.

Leder bemærker, at der ved opstart af nye børn er introduktionssamtaler og rundvisning og at der er et godt samarbejde mellem personaler og forældre. Der tilbydes forældresamtale ved 2 års alderen samt i overgangen fra vuggestue til børnehaven, samt løbende besøg afdelingerne imellem for at sikre en tryk overgangsfase.

Leder bemærker, at læringsforløbet (gode overgang) benyttes og at der samarbejdes med de skoler, børnene overgår til.

5 SAMMENFATNING

5.1 Opsummering af punkter til videreudvikling

Tilsynet sondrer mellem udviklingsmuligheder, anbefalinger og skærpede forhold.

- Ved en udviklingsmulighed peger tilsynet på potentiale, som der kan arbejdes videre med, hvis dagtilbuddet har fokus her.
- Ved en anbefaling råder tilsynet til, at der arbejdes videre med punktet.
- Ved skærpede forhold, vil der være tale om udviklingskrav, som skal udbedres i umiddelbar forlængelse af tilsynsbesøget.

Udviklingsmulighed, børnehaven: Det kan overvejes at benytte symboler til skabene eller rum, for at styrke tilgængeligheden af legetøjet og understøtte børnenes blik for de legemuligheder, der er i de forskellige rum, så det er synligt for alle børn hvor man fx kan finde udklædningstøj eller lignende.

Anbefaling, vuggestuen: Det anbefales, at der indrettes tydeligere tematiserede legeområder på stuerne, så det bliver tydeligt for børnene hvad de kan og må hvor, samt at den visuelle støtte i form af billeder, tegn mv. benyttes, for at understøtte barnets handlemuligheder i den frie leg på stuen.

Udviklingsmulighed, vuggestuen: Man kan med fordel overveje, hvordan man er opmærksom på, og har øje for, "de stille" børn og deres deltagelse i fællesskabet.

Udviklingsmulighed, vuggestuen og børnehaven: Man kan med fordel styrke de fysiske sprogmiljøer på stuerne i vuggestuen og børnehaven. Man kan lade sig inspirere af Nebulas modul 1, nr. 4 og 5, som handler om indretning af de fysiske sprogmiljøer.

6 Deltagere ved tilsynet

Ved det uanmeldte tilsyn i 2023 deltog:

- Tilsynsførende: konsulent i Læring og Udvikling samt ressourcepædagog i Væksthuset
- Dagtilbudsleder samt afdelingsleder for vuggestuen i Krudthuset